

Posudek oponenta na diplomovou práci Ondřeje Soukupa „Ústavní limity zákonné úpravy poskytování zdravotní péče“

Diplomová práce má 69 stran textu, k němuž jsou připojeny přehled obsahu, seznamy zkratk, použité literatury a dalších pramenů, tři tabulkové přílohy, resumé a klíčová slova.

Vlastní text práce je vyjma úvodu a závěru členěn do dalších čtyř kapitol, v nichž se diplomant věnuje jednak ústavní úpravě vztahující se k poskytování zdravotní péče (část 2), jednak prováděcí zákonné úpravě obsažené v zákoně o veřejném zdravotním pojištění (části 3 a 4). V části 5 pak diplomant formuluje vlastní návrhy *de constitutione* a *de lege ferenda*.

Práce se vyznačuje kritickým přístupem diplomanta k platné právní úpravě i k judikatuře Ústavního soudu i snahou diplomanta o formulaci vlastních právních názorů a návrhů změn pozitivní úpravy, týkající se podmínek poskytování zdravotní péče. V tomto ohledu lze za přínos práce považovat zejména analýzu regulace rozsahu práva občana na bezplatnou zdravotní péči na základě veřejného pojištění cestou podzákonných právních předpisů (s. 43 n.), jakož i rozbor problematiky hmotněprávních a procesních podmínek aplikace § 16 zákona o veřejném zdravotním pojištění (s. 26 – 29, 57 – 63). Ve zmíněných tematických okruzích je pozornost diplomanta vhodně zaměřena i na omezování objemu úhrad zdravotní péče poskytovatelům zdravotních služeb formou tzv. úhradových vyhlášek (s. 54 n.) a na praxi zdravotních pojišťoven. Diplomant zde přitom čerpá i z vlastních zkušeností a jím prováděných dotazování u některých zainteresovaných subjektů (Asociace českých a moravských nemocnic, zdravotní pojišťovny).

Přes uvedené nepochybné klady práce má tato i jisté nedostatky. Za ně považuje oponent zejména někdy nedůslednost při analýze zkoumané problematiky, která pak vede k povrchním či rozporným závěrům. To se týká např. části 3.2.4., věnované někdejší zákonné úpravě tzv. nadstandardů, zrušené nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 36/11, v níž diplomant poněkud zjednodušuje, resp. pomíjí argumentaci odůvodnění uvedeného judikátu (stejně tak i argumenty účastníků řízení a dalších dotčených subjektů). Následně pak kritizuje, že „současná širší definice hrazené péče není reálně aplikována a je zachovávána pouze z důvodů politických“, že „je zřejmá ekonomická neudržitelnost takového nároku“ a že „v situaci, kdy chybí omezení hrazené zdravotní péče nákladovou efektivitou je to právě lékař, kdo je oprávněn rozhodnout o tom, jaká zdravotní péče je pro pojištěnce indikována, a tím fakticky určuje, jaká zdravotní péče bude pojištěnci hrazena z prostředků veřejného zdravotního pojištění“ (s. 43). Tezi, že by o nejvhodnější zdravotní péči o pacienta patrně neměl být oprávněn rozhodnout lékař, ale někdo jiný, jenž se bude primárně řídit hlediskem omezení péče hrazené z veřejného pojištění „nákladovou efektivitou“ (snad zdravotní pojišťovna?), lze ve světle ústavních a mezinárodněprávních záruk, těžko přijmout. Není ostatně současný zákonný rozsah péče hrazené z veřejného pojištění dán svobodným rozhodnutím demokratického zákonodárce, které ovšem diplomant uznává (s. 37)? Diplomant na jedné straně tepe „politickou neochotu zabývat se úpravou ... zákona o veřejném zdravotním pojištění“ (s. 65), „neschopnost postavit se čelem k vysoké finanční náročnosti systému úhrady zdravotní péče“ (s. 36), přitom na druhé straně se zmiňuje o řadě novel uvedeného zákona, včetně novel zásadních, z nichž tu, která zavedla tzv. nadstandarty (zákon č. 298/2011 Sb.) sám obhajuje. Rozporně působí i to, když diplomatu konvenuje ironický výrok z jím citovaného odlišného stanoviska soudce k uvedenému nálezu („*Ad absurdum nebylo by nejpřesvědčivější, kdybychom o variantách rozhodovali v referendu?*“) (s. 35) a na druhé straně akceptuje tezi Kysely, že „co se všech týká, má být všemi rozhodováno“ (s. 37).

Sotva lze v podmínkách demokratického právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy) přijmout diplomantovu tezi, že „vývoj společnosti nás z dlouhodobého hlediska donutí od požadavku srozumitelnosti (právního předpisu) upustit“, kterou autor práce předkládá s jednoduchým odůvodněním, totiž že „je nutné přijmout fakt, že postupující specializace lidských činností vede nutně k tomu, že nejsme schopni porozumět všemu“ (s. 40). Jaká je pak funkce práva?

V kapitole 2., věnované ústavní úpravě, je opominuta úprava obsažená v čl. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, který explicitně k základní povinnosti státu řadí i ochranu zdraví.

Ke škodě tématu práce se diplomant rozhodl nevěnovat svou pozornost judikatuře Ústavního soudu, která se týká regulačních poplatků, jistě by si zasloužila kritiku (s. 64, pozn. č. 86).

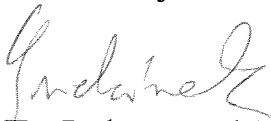
V práci se vyskytují některé chyby v podobě formulačních nesprávností, např. zaměňování pojmů „pojištěnec“ a „občan“ (s. 3), pojmů „deklaratorního“ a „deklarativního“ (s. 22, 27), pojmu „stanovisko“ s pojmem „náleze“ (s. 30), „náleze“ s pojmem „usnesení“ (s. 10), „právo na zdraví“ (s. 6), „právo na zdravotní péči“ (bez adjektiva „bezplatnou“, s. 6, 7, 34, 63, 66), „obecním“ místo „obecným“ (s. 62) aj. Nepřesně a neurčitě se zmiňuje o konkrétních „krajských volbách“, aniž se uvádí, že jde o volby z r. 2008 (s. 42, viz i pozn. č. 106, kde se zase píše „v letech 2004 i 2004...“).

Nesprávné je označovat Listinu základních práv a svobod za usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. (s. 70), když jde o ústavní zákon (vyhl. pod č. 23/1991 Sb.).

Pro účely ústní obhajoby navrhuji, aby se diplomant v kontextu tématu práce vyslovil k nálezu Ústavního soudu z 25. března 2014 sp. zn. Pl. ÚS 43/13 (č. 77/2014 Sb.), kterým byla zrušena vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 267/2012 Sb., o stanovení Indikačního seznamu pro lázeňskou léčebně rehabilitační péči o dospělé, děti a dorost.

Závěr: Předložená diplomová práce splňuje formální požadavky kladené na práce tohoto druhu. Po stránce obsahové je téma velmi dobře zpracováno, přičemž práce není pouhou exegezí platné právní úpravy, ale obsahuje i její kritickou analýzu, včetně související judikatury Ústavního soudu, jakož i návrhy *de lege ferenda*. Přes některé nedostatky, vylíčené v tomto posudku, proto diplomovou práci **d o p o r u č u j i** k ústní obhajobě.

V Praze dne 5. května 2014

JUDr. Radovan Suchánek, Ph.D.